

การพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ในภาคใต้ของประเทศไทย

MICE Industrial Educational Cluster Development in Southern of Thailand

♦ นิมิต ชื่นสัน

อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Nimit Soonsan

Lecturer, Faculty of Management Science, Phuket Rajabhat University,

E-mail: nimit.s@pkru.ac.th

♦ นิตยา พร้าวราม

อาจารย์ คณะพาณิชยศาสตร์และการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Nittaya Prawram

Lecturer, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University,

E-mail: moo_kung1910@hotmail.com

♦ กิตติพงษ์ ครุธทรง

อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Kittipong Krootsong

Lecturer, Faculty of Management Science, Phuket Rajabhat University,

E-mail: kittipong.k@pkru.ac.th

♦ ภัทธีรมนต์ คงแจ่ม

อาจารย์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

Phattamon Kongjam

Lecturer, Faculty of Management Science, Phuket Rajabhat University,

E-mail: phattamon.k@gmail.com

Abstract

MICE industry was continually growth and generated abundantly income for Thailand. However, sustainability development should be learning at the same time. This research aimed to study factors affected to MICE Educational Cluster development, and guideline to develop MICE Educational Cluster development in Southern of Thailand. The applied research by mix-methodology, qualitative and quantitative methods, was used in this study. The counseling teachers from high schools, vocational schools, lecturers in the university, government sectors, and the entrepreneurs related to MICE industry in fourteen Southern provinces, Thailand were the

population for this study. The questionnaire, in-depth interviews, and focus group were gathering the data. The results showed that there was only an effective factors affected to the developing of participation network management which was participating environment. Moreover, guidelines to develop the cluster are discussed and concluded to theory and implementation in this study.

Keywords: Cluster, Education, Meeting, Exhibition, Incentive Travel

บทคัดย่อ

อุตสาหกรรมไมซ์มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง และสร้างรายได้มากมายให้แก่ประเทศไทย แต่การพัฒนาอุตสาหกรรมให้มีความยั่งยืนควรต้องอาศัยการเรียนรู้ไปในคราวเดียวกัน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ และหาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์กลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย โดยเลือกใช้การวิจัยแบบประยุกต์ ในรูปแบบผสานวิธี คือ วิธีการศึกษาเชิงปริมาณ และการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อาจารย์แนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย อาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา อาจารย์ของมหาวิทยาลัย หน่วยงานภาครัฐ และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไมซ์ ใน 14 จังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้สำหรับการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์รายบุคคล และแบบประชุมกลุ่มย่อย ทั้งนี้ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล มีจำนวน 1 ปัจจัยเท่านั้น ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม ส่วนแนวทางการพัฒนาเครือข่ายนั้นได้ถูกอภิปรายและสรุปผลเพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางทฤษฎีและทางปฏิบัติเอาไว้ในการศึกษาครั้งนี้

คำสำคัญ : เครือข่าย การศึกษา การประชุม นิทรรศการ การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล

บทนำ

อุตสาหกรรมไมซ์ เป็นอุตสาหกรรมที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไทย (Surapee and Pimonsompong, 2013) ซึ่งประกอบด้วย 4 ภาคส่วนธุรกิจที่สำคัญ ได้แก่ จัดการประชุมองค์กร (M: Meeting) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (I: Incentive Travel) การประชุมวิชาชีพ (C: Convention) และนิทรรศการ (E: Exhibition) โดยปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาศักยภาพของอุตสาหกรรมไมซ์ ประกอบด้วย ความเป็นมืออาชีพของผู้ให้บริการ ประสิทธิภาพในการจัดงาน (Sirirasmi et al, 2010) คุณภาพการบริการ (Soonsan, 2015) สมรรถนะของบุคลากร (Rungroueng and Suwetwattanukul, 2015) แต่อย่างไรก็ตามการเพิ่มศักยภาพให้แก่อุตสาหกรรมไมซ์ของประเทศไทยเพื่อสามารถแข่งขันกับนานาชาติประเทศ ต้องใช้แนวคิดเชิงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการ (Dachum, 2013) ผ่านการสร้างร่วมมือจากทุกภาคส่วน โดยการส่งเสริมให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นเพื่อเป็นฐานดำเนินความร่วมมือในการพัฒนา (Sanjai and

Mongkolsrisawat, 2015) รวมทั้งการจัดทำข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน (Chuaysook and Kovathanakul, 2015)

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออุตสาหกรรมไมซ์ให้ประสบความสำเร็จ คือ การพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรให้มีขีดความสามารถที่ดี ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ (Rungroueng and Suwetwattanakul, 2015) โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาด้านไมซ์โดยเฉพาะ เพื่อเตรียมความพร้อมแก่ทุก ๆ ภาคส่วน ทั้งนักเรียนนักศึกษา ผู้ประกอบการ หรือหน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุน เช่น การพัฒนาหลักสูตรไมซ์ มาตรฐานสากลเพื่อพัฒนาทักษะและมุมมองของนักเรียนนักศึกษาให้พร้อมสำหรับอุตสาหกรรม การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาเพื่อให้ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไมซ์ที่ทันสมัย การพัฒนาประเทศไทยในฐานะศูนย์กลางการศึกษาด้านไมซ์ในภูมิภาคอาเซียนและเป็นศูนย์กลางประจำภูมิภาค เพื่อการศึกษาขั้นสูงเกี่ยวกับอุตสาหกรรมไมซ์ การพัฒนากลุ่มพันธมิตรทางการค้าโดยการเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานเชิงวิชาชีพแก่ผู้ประกอบการ (Thailand Convention & Exhibition Bureau, 2016) จะสังเกตเห็นได้ว่าการพัฒนาการศึกษาเป็นการพัฒนาที่จำเป็นและช่วยสร้างความยั่งยืนให้อุตสาหกรรมไมซ์ของประเทศไทย โดยการสร้างการศึกษาให้ตั้งแต่ระดับนักเรียนนักศึกษา คณาจารย์ จนถึงผู้ประกอบการ และหากผนวกกับสร้างความร่วมมือในท้องถิ่นและส่วนกลางจะช่วยสร้างความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น (Dachum, 2013)

วัตถุประสงค์

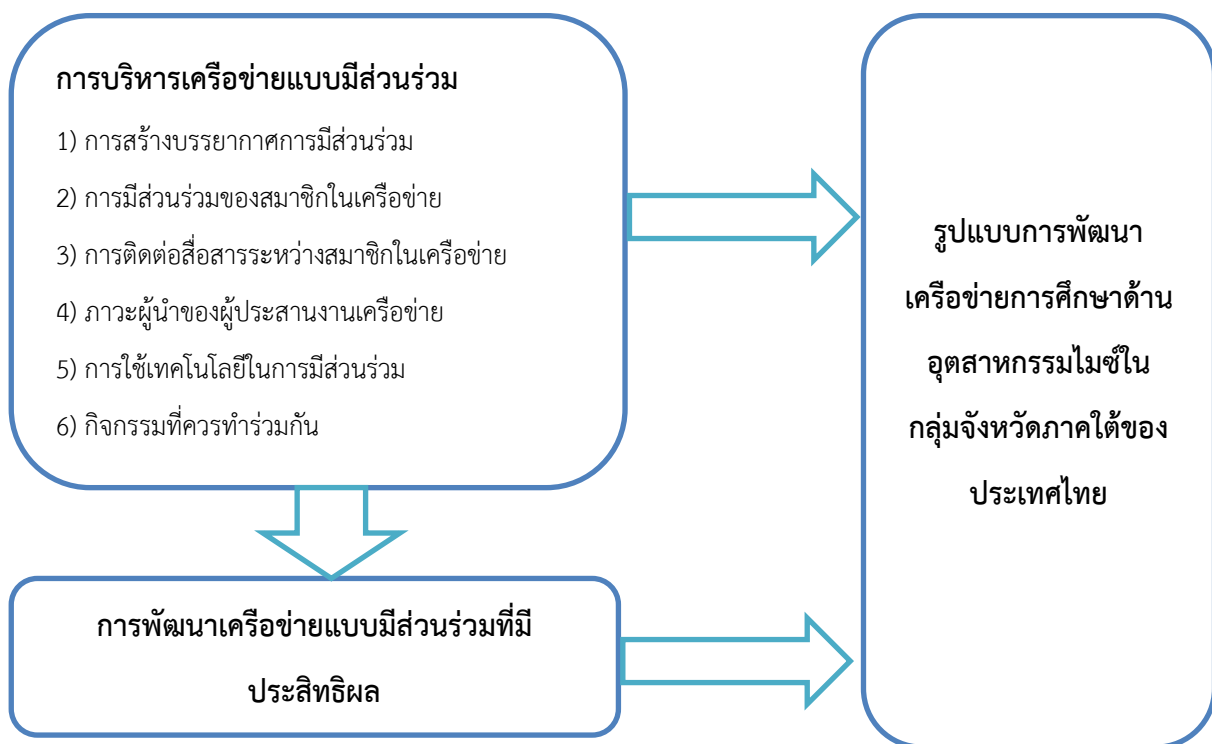
1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบผสานวิธีเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ และหาแนวทางในการกำหนดทางการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย
2. ขอบเขตประชากร คือ อาจารย์และคณาจารย์ของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เคยมีนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางด้านอุตสาหกรรมไมซ์ อาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงการพัฒนาการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์กับสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไมซ์ รวมถึงผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไมซ์ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด

กรอบแนวคิด

การทบทวนวรรณกรรม ทฤษฎี และแนวคิดช่วยให้ผู้วิจัยได้เข้าใจ และเลือกตัวแปรที่เหมาะสมสำหรับการศึกษ เพื่อตอบคำถามของการวิจัย โดยตัวแปรต้นที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นนี้ ประกอบด้วย การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย การใช้เทคโนโลยีในการมีส่วนร่วม และกิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน ตามแนวคิดของ Davis and Newstrom (1985: 195-196) ส่วนตัวแปรตามของการศึกษา ได้จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับประสิทธิผลของการบริหารเครือข่าย ซึ่งทำให้ได้ตัวแปรของการศึกษา คือ รูปแบบการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล เพื่อทำให้ทราบปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่าย การศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การทบทวนวรรณกรรม

อุตสาหกรรมไมซ์

อุตสาหกรรมไมซ์ (MICE) ประกอบด้วยธุรกิจ 4 ภาคส่วนที่สำคัญ คือ การประชุมองค์กร (Meetings) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Travels) การประชุมวิชาชีพ (Conventions) และการจัดนิทรรศการและแสดงสินค้า (Exhibitions) ซึ่งทุกส่วนมีความเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวและธุรกิจบริการ เช่น ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจสถานที่จัดงาน ธุรกิจโฆษณา ธุรกิจขนส่งสินค้า ธุรกิจจัดบูธและจัดเวที ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจสินค้าและของที่ระลึก ธุรกิจรถเช่า และที่สำคัญอย่างยิ่งทำให้เกิดธุรกิจและอาชีพใหม่ คือ ธุรกิจการเป็นผู้จัดงานมืออาชีพ ผู้จัดการประชุมมืออาชีพ ผู้จัดการด้านแหล่งท่องเที่ยวปลายทางมืออาชีพ เป็นต้น

อุตสาหกรรมไมซ์ (MICE) เป็นเครื่องมือและตัวกลางทางการตลาดที่มีประสิทธิภาพสำหรับธุรกิจเป็นอย่างมาก เพื่อช่วยเพิ่มโอกาสทางการค้าและเพิ่มรายได้ให้แก่ธุรกิจหลากหลายสาขาที่เกี่ยวข้อง เช่น ศูนย์แสดงสินค้า โรงแรม ร้านอาหาร การขนส่ง สายการบิน ศูนย์บันเทิง และร้านค้า เป็นต้น รวมไปถึงช่วยให้ภาครัฐมีรายได้จากภาษีจากธุรกิจเพิ่มขึ้น ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการจัดประชุมและแสดงสินค้านั้นยังคงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่องคู่ขนานกันไปกับการเปลี่ยนแปลงและเติบโตของตลาดและอุตสาหกรรม แต่อย่างไรก็ตามการจัดประชุมและแสดงสินค้า เป็นการจัดงานที่ต้องมีบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ด้วยกันมากมายหลายภาคส่วน โดยทุกภาคส่วนนั้นมีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกันเพื่อให้งานประสบความสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี และสร้างชื่อเสียงและผลประโยชน์ให้แก่ธุรกิจ แต่อย่างไรก็ตามผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดประชุมและแสดงสินค้า สามารถวิเคราะห์ห่ออกได้หลายกลุ่ม ในที่นี้จะใช้เกณฑ์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของการจัดงานแต่ละครั้งเป็นตัวกำหนด โดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถแบ่งได้หลายภาคส่วน คือ เจ้าภาพผู้จัดงาน (Host Organization) ผู้รับจัดงานมืออาชีพ (Professional Organizer) ผู้ให้บริการเสริม (Supplier) สถานที่จัดงาน (Venue) ผู้แสดงสินค้า (Exhibitor) ผู้เข้าร่วมงาน (Attendee) และผู้สนับสนุนจากภาคส่วนต่าง ๆ (Sponsors)

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบเพื่อการพัฒนา

Hersey and Johnson (1996) ได้อธิบายรูปแบบเชิงทฤษฎี (Theoretical Model) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นจากประสบการณ์งานวิจัย หรือทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อหาข้อสรุปที่ใช้อธิบาย ทำนายหรือควบคุมปรากฏการณ์ของเรื่องที่ศึกษา เมื่อทดสอบรูปแบบกับข้อมูลที่เก็บรวบรวมแล้ว ถ้ามีความสอดคล้องกับรูปแบบนั้นก็มีความน่าเชื่อถือ อันอาจนำไปสู่การสร้างทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ ต่อไป ดังนั้นการสร้างรูปแบบเชิงทฤษฎีจึงอาจเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการสร้างทฤษฎีใหม่เท่านั้น ส่วนรูปแบบเชิงปฏิบัติ (Practical Model) เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นจากทฤษฎีที่มีอยู่แล้วเพื่อให้เข้าใจทฤษฎีนั้นได้ง่ายยิ่งขึ้น หรือเพื่อนำไปใช้อธิบาย ทำนาย หรือควบคุมปรากฏการณ์ที่ศึกษา ดังนั้นรูปแบบจึงเป็นเพียงแบบจำลองอย่างหนึ่งที่ได้จากการถ่ายทอดจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติเพียงเท่านั้น โดย Brown and Moberg (1980) ได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบตามแนวคิดเชิงระบบ คือ สภาพแวดล้อม (Environment) เทคโนโลยี (Technology) โครงสร้าง (Structure) กระบวนการบริหารจัดการ (Management Process) และการตัดสินใจสั่งการ (Decision-Making) ส่วน Kanjanawasee (2005) กล่าวว่า รูปแบบของกระบวนการบริหารจัดการศึกษาแบบบูรณาการสำหรับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบคือ ภาพความสำเร็จ การกำหนดโครงสร้าง การบริหารจัดการ และการติดตามกำกับ ส่วน Kheammanee, et. al. (2005) ได้สังเคราะห์รูปแบบงานวิจัยการปฏิรูปทั้งโรงเรียน พบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ ดังนี้ ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบ ความหมายและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ แนวคิดพื้นฐานของรูปแบบ ยุทธศาสตร์ของรูปแบบ บริบทและตัวป้อนของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ ผลที่ควรจะได้รับจากการใช้รูปแบบ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพของรูปแบบ และการนำรูปแบบไปใช้ ดังนั้นการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงได้ประยุกต์การพัฒนารูปแบบของเครือข่ายจากแนวคิดที่มีทฤษฎีเป็นตัวกำหนด และประยุกต์ให้เข้ากับบริบท และศักยภาพของพื้นที่เพื่อให้เกิดความเหมาะสม

แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่าย

เครือข่าย เป็นการเชื่อมโยงบทบาทของ กลุ่มบุคคล องค์กร หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เป็นหน่วยย่อยด้วยความสมัครใจ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยการให้สมาชิกได้ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตามประเมินผล และร่วมรับผลประโยชน์ (Chareonwongsak, 2002) ทั้งนี้การสร้างเครือข่ายจะเป็นลักษณะของการส่งต่อ การสืบทอดการสื่อสารซึ่งกันและกัน เช่น การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ของประชาชน ต้องอาศัยบทบาทจากหลากหลายหน่วยงาน โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐจะช่วยประสานเสริมสร้าง สนับสนุนการเรียนรู้ของประชาชนในวิถีชีวิต ซึ่งผู้นำจะเป็นผู้ประสานงานการเรียนรู้ต่าง ๆ ในระดับชุมชน มีการใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อให้สมาชิกเกิดแนวความคิด (Concept) (Jongsatitoo, 1993) ซึ่งกระบวนการสร้าง เป็นกระบวนการที่สำคัญ โดยเริ่มต้นจากขั้นตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย ต่อมาขั้นติดต่อกับองค์กรที่จะเป็นเครือข่าย ขั้นการสร้างพันธมิตรร่วมกัน ขั้นการพัฒนาความสัมพันธ์ ขั้นตอนการขยายกิจกรรมหรือขยายกลุ่ม สุดท้ายคือขั้นติดตาม และประเมินผล

ลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ของเครือข่ายมีรูปแบบที่แตกต่างกัน สามารถแบ่งได้ออกเป็น 3 ประเภท (Chareonwongsak, 2002) ได้แก่

- 1) เครือข่ายเชิงพื้นที่ เป็นกระบวนการทำงานของเครือข่ายในเชิงพื้นที่ที่ทุกกลุ่มองค์กรเครือข่าย และทุกภาคส่วนเข้าร่วมเป็นเครือข่ายประชาคมในระดับจังหวัดหรือพื้นที่ โดยมีการทำกิจกรรมร่วมกันในลักษณะพหุภาคี
- 2) เครือข่ายเชิงประเด็นกิจกรรม ได้แก่ เครือข่ายที่ใช้ประเด็นกิจกรรม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นปัจจัยหลักในการรวมกลุ่มองค์กร โดยมองข้ามมิติในเชิงพื้นที่ มุ่งเน้นการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้น ๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักของกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นตัวกำหนด
- 3) เครือข่ายแบ่งตามโครงสร้างหน้าที่ ได้แก่ เครือข่ายที่เกิดขึ้นโดยอาศัยภารกิจ/กิจกรรม และการก่อตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในสังคม เป็นแนวทางในแบ่งเครือข่าย ซึ่งอาจแบ่งเป็นเครือข่ายภาครัฐ ภาคประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน และภาคองค์กรพัฒนาเอกชน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ความร่วมมือ (Collaboration) เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้การทำงานร่วมกันหรือการทำงานเป็นทีมประสบความสำเร็จ โดยความร่วมมือเป็นคุณลักษณะที่กลุ่มทีมหรือองค์กรพึงปรารถนา ทั้งนี้ ความร่วมมือหมายถึง การทำงานร่วมกับผู้อื่น การร่วมมือกัน การร่วมรู้ร่วมคิด การทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อสร้างบางสิ่งบางอย่างร่วมกัน (Croewther, 1996) นอกจากนั้น Robbins (1990) ให้คำจำกัดความของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่า เป็นวิธีการบริหารที่ผู้ได้บังคับบัญชาเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจกับผู้บริหาร ส่วน Lussier (1996) นิยามว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้บังคับบัญชาและผู้ได้บังคับบัญชาในการตั้งวัตถุประสงค์ และวางแผนที่จะทำงานให้สำเร็จ โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative Management) เป็นวิธีการบริหาร หรือรูปแบบการตัดสินใจ ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายซึ่งเกี่ยวข้องกับงานหรือการบริหารมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น และมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ทั้งนี้เนื่องจากการทำงานในหน่วยงานนั้น สิ่งสำคัญ

ที่สุดของการบริหารคือ การตัดสินใจ โดยการมีส่วนร่วมจะทำให้การตัดสินใจนั้นสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น (Kulkeang and Limboriboon, 2001)

การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีความสำคัญ จากแนวคิดของ House (1971) ผู้นำที่สามารถทำให้เกิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ ผู้นำที่มีพฤติกรรมมีการแบ่งปันข่าวสารข้อมูล (Sharing of Information) การแบ่งปันอำนาจ (Sharing of Power) และการแบ่งปันอิทธิพล (Sharing of Influence) โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมในเครือข่ายจำเป็นต้องคำนึงถึงเงื่อนไขในการสร้างบรรยากาศแบบมีส่วนร่วมในหน่วยงาน สำหรับรูปแบบการบริหารโดยมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Davis and Newstrom (1985) กล่าวว่า ผู้บริหารมีความจำเป็นที่จะต้องสร้างบรรยากาศ การจัดองค์การภาวะผู้นำที่เอื้อต่อการบริหารแบบนี้ การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร การส่งเสริมสนับสนุนผู้ร่วมงานให้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมในการบริหาร ดังแสดงภาพที่ 1 ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วม ต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ บรรยากาศของการมีส่วนร่วม (Environment) องค์การ (Organization) มีส่วนสนับสนุนส่งเสริมเพื่อนร่วมงาน (Employee) ภาวะผู้นำ (Leadership) และการใช้เทคโนโลยี (Technology) ในการบริหารแบบมีส่วนร่วม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Polpanadham, Rattanabansakul and Suksai (2011) ได้อธิบายองค์ประกอบของเครือข่ายทางสังคม เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวตลาดน้ำบาง แบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบ คือ ความร่วมมือ เครือข่ายชุมชนในพื้นที่ และการพึ่งพากัน ส่วน Mahimuang, Ewannan, and Bhiromrat (2011) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาเครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะ และศึกษาผลการใช้รูปแบบเครือข่ายวิจัยเพื่อพัฒนาทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ครูประจำการ ผลการวิจัย พบว่า แต่ละเครือข่ายต่างเป็นอิสระในการบริหารจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือแบบอาสา นอกจากนั้นวิธีสื่อสารทางบล็อก จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ โทรศัพท์ เพื่อเข้าร่วมประชุมแบบเผชิญหน้าและสังเกตลักษณะการร่วมมือรวมพลัง นอกจากนั้น Jutanil (2013) พบว่า กระบวนการบริหารงานในรูปแบบเครือข่ายของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สำนักงานปฏิบัติการภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย ประชาชนหรือชาวบ้าน ภาคีเครือข่าย สถาบันการศึกษา และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน ซึ่งยุทธศาสตร์มีการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เครือข่ายเป็นไปตามแผนของสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และสอดคล้องตามวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ขององค์กร และโครงสร้างการทำงานระหว่างหน่วยงาน มีประเภทและรูปแบบเครือข่ายที่คล้ายกัน คือ เน้นการทำงานเชิงพื้นที่ เชิงประเด็นงาน หรือประเด็นกิจกรรม และเชิงโครงสร้าง ส่วนการเชื่อมโยงเครือข่าย ต้องให้ความสำคัญในการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วน ส่วน Aiumdee et al. (2013) ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบที่มีประสิทธิผลของระบบการบริหารเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เป็นเครือข่ายผสมผสานระหว่างบุคคลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้งอย่างไม่เป็นทางการและเป็นทางการช่วยการทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย องค์การของเครือข่าย การจัดการเครือข่าย การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย และการจรรักษ์รักษาเครือข่าย นอกจากนั้น Ladlia (2014) ได้เสนอแนะ องค์ประกอบของเครือข่ายมี 4 องค์ประกอบ

คือ การจัดการเครือข่าย กระบวนการดำเนินงานเครือข่าย ปัจจัยการขับเคลื่อนเครือข่าย และยุทธศาสตร์เครือข่าย โดยแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาเครือข่าย ประกอบด้วย 4 ส่วนคือ แนวทางการพัฒนาเครือข่าย กระบวนการพัฒนาเครือข่าย เงื่อนไขความสำเร็จเครือข่าย ในการศึกษาของ Bootsitha (2014) พบว่า รูปแบบเครือข่ายของชุมชนบ้านพชรธรรมนำสุข มี 2 รูปแบบ คือ เครือข่ายระดับชุมชน/เครือข่ายเชิงพื้นที่ และเครือข่ายระดับบุคคล โดยมีการรวมกลุ่มกันของบุคคล กลุ่มบุคคลที่มีความสนใจมาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายเพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนาาร่วมกัน และเสริมสร้างความรัก ความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน สำหรับขั้นตอนการสร้าง/ก่อรูปเครือข่าย ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ตระหนักถึงปัญหาและสำนึกการรวมตัวเป็นเครือข่าย 2) มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน 3) สร้างความไว้วางใจ 4) การแสวงหาแกนนำที่ดี และ 5) การสร้างแนวร่วมสมาชิกเครือข่าย ส่วน Pongwritthon (2015) ได้ค้นพบว่า เครือข่ายควรมุ่งเน้นรูปแบบของกิจกรรมชุมชน การบริหารงานต้องมีความโปร่งใส มีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่ยอมรับ และรับรู้โดยทั่วกัน อีกทั้งยังต้องสามารถตรวจสอบได้ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นระยะเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจ และ Suwanvong and Amage (2016) พบว่า มี 10 ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารเครือข่ายของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน ได้แก่ การเตรียมตนเองหรือเตรียมชุมชนเพื่อกำหนดทิศทางร่วมกัน การทำงานเป็นทีม การมีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์และวัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ การมีองค์กรชุมชนที่หลากหลายแต่มีเป้าหมายเดียวกัน การบริหารร่วมในระดับชุมชนและการกระจายผลประโยชน์ที่เป็นธรรม การมีกิจกรรมที่สอดแทรกการเรียนรู้ การเข้าใจและศึกษาแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การใช้ประโยชน์จาก Social Network การสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และการสร้างเป้าหมายร่วมสู่ชุมชนเศรษฐกิจสร้างสรรค์

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและขนาดกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของการศึกษาคั้งนี้เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไม่ซ์ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ประกอบด้วย อาจารย์แนะแนวของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่เคยมีนักเรียนเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีทางด้านอุตสาหกรรมไม่ซ์ อาจารย์ของวิทยาลัยอาชีวศึกษา และอาจารย์ของมหาวิทยาลัยที่ได้ร่วมลงนามบันทึกข้อตกลงการพัฒนาการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไม่ซ์กับสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไม่ซ์ รวมถึงผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมไม่ซ์ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดภาคใต้ทั้ง 14 จังหวัด ทั้งนี้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง สามารถกำหนดตามรูปแบบของการวิจัย ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

1) การศึกษาสำหรับการตอบคำถามเชิงปริมาณ ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการสุ่มแบบไม่จำเพาะเจาะจง โดยการเก็บตามความสะดวกของผู้วิจัย (Convenience Sampling) ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนกลับมา จำนวน 197 ชุด แต่อย่างไรก็ตามแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาและมีความสมบูรณ์เป็นจำนวน 186 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.42

2) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ต้องมีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี ซึ่งมีจำนวน 12 คน นอกจากนั้น ใช้ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ระหว่าง 20 - 65 นาที และมีเวลาเฉลี่ย 35 นาที

3) การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อประชุมกลุ่มย่อย ได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ต้องมีประสบการณ์มากกว่า 3 ปี จำนวน 12 คน นอกจากนั้น ใช้เวลาในการประชุมกลุ่มย่อยในวันที่ 10 เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2559 ตั้งแต่เวลา 09.00 และสิ้นสุดเวลา 12.20 น. รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 3 ชั่วโมง 20 นาที ณ ห้องประชุม 512 อาคาร 5 คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) จึงใช้เครื่องมือในการศึกษาจำนวน 3 เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และแบบประชุมกลุ่มย่อย ดังนี้

1) แบบสอบถาม โดยการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบให้เลือกตอบ จำนวน 6 ข้อ ซึ่งแสดงดังตารางที่ 1 ตอนที่ 2 สอบถามการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบ Likert Scale 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ และ ตอนที่ 3 สอบถามการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล ซึ่งมีลักษณะคำถามจะเป็นแบบ Likert Scale 5 ระดับ จำนวน 8 ข้อ แต่เพื่อให้เครื่องมือมีน้ำหนักเชื่อถือ จึงผ่านการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญ ทางด้านยุทธศาสตร์การพัฒนา และบริหารธุรกิจ จำนวน 3 คน เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Test Content Validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งข้อคำถามมีค่า IOC ของแต่ละข้อสูงกว่า 0.50 และแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่ามากกว่า 0.80 (Davis, 1992: 104) จึงนำไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Test Reliability) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบัค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.833 – 0.929 (Hair et al., 2010: 125) ดังนั้น เครื่องมือจึงมีคุณภาพในการนำไปดำเนินการวิจัยต่อไป

2) แบบสัมภาษณ์ และแบบประชุมกลุ่มย่อย ผ่านการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดขอบเขตตามวัตถุประสงค์ ซึ่งลักษณะของข้อคำถาม เป็นลักษณะคำถามปลายเปิดที่มีลักษณะเป็นกึ่งโครงสร้าง (In-depth Semi-structure Interview Question) ส่วนแบบประชุมกลุ่มย่อยเป็นลักษณะที่ไม่มีโครงสร้าง (Focus Group Interview Question) เพื่อสำรวจทัศนคติ และความคิดเห็น ให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย หลังจากนั้นจึงนำไปปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางด้านยุทธศาสตร์การพัฒนา และบริหารธุรกิจ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมในประเด็นของเนื้อหา และถ้อยคำภาษาที่ใช้ ที่เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาที่มีความสมบูรณ์

ตารางที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ	ข้อมูล	ความถี่	ร้อยละ
เพศ			อาชีพ		
ชาย	60	32.3	พนักงานของรัฐ	120	64.5
หญิง	126	67.7	พนักงานเอกชน	52	28.0
อายุ			ธุรกิจส่วนตัว	9	4.8
20 - 24 ปี	13	7.0	ไม่ระบุ	5	2.7
25 - 29 ปี	32	17.2	ประเภท		
30 - 34 ปี	56	30.1	ครูแนะแนว	34	18.3
35 - 39 ปี	52	28.0	ภาคเอกชน	30	16.1
มากกว่า 40 ปี	33	17.7	สถาบันการศึกษา	122	65.6
สถานภาพ			รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
โสด	108	58.0	น้อยกว่า 15,000 บาท	11	5.9
สมรส	69	37.1	15,000 - 20,000 บาท	30	16.1
หม้าย/แยกกันอยู่	8	4.2	20,001 - 25,000 บาท	25	13.4
ไม่ระบุ	1	0.5	25,001 - 30,000 บาท	42	22.6
ระดับการศึกษา			30,001 - 35,000 บาท	40	21.5
ต่ำกว่าปริญญาตรี	7	3.8	มากกว่า 35,000 บาท	38	20.4
ปริญญาตรี	57	30.7			
สูงกว่าปริญญาตรี	121	65.0			
ไม่ระบุ	1	0.5			

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น โดยใช้สถิติบรรยายเพื่ออธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างและลักษณะของตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ นอกจากนั้นได้วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ได้แก่ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ โดยกำหนดค่า p-value ที่ 0.05

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเริ่มตั้งแต่เก็บรวบรวมข้อมูลจนสิ้นสุดการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงนำมาถอดคำพูด ผสมกับการจดบันทึก แล้วจึงตรวจสอบข้อมูล โดยการนำข้อมูลที่เรียบเรียงกลับไปให้ผู้ให้ข้อมูลตรวจสอบความตรงของข้อมูล เมื่อข้อมูลมีความครบถ้วนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมโดยวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีของ Van Manen (2015)

สรุปผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การศึกษา ข้อที่ 1 คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไม่ซ้ำ จึงได้การพัฒนาองค์ประกอบ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ ช่วยให้แนวคิดและทฤษฎีที่ได้เลือกใช้มีความสอดคล้องกับบริบทในการศึกษา โดยเป็นเทคนิคการรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มปัจจัยเดียวกัน

การตรวจสอบความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แสดงดังตารางที่ 2 โดยค่า KMO (Kaiser - Meyer - Olkin Measure of Sampling Adequacy) มีค่าเท่ากับ 0.886 ซึ่งมากกว่า 0.05 แสดงว่าข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์มีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ ส่วนการทดสอบ Bartlett's Test of Sphericity เป็นการทดสอบสมมติฐานว่า เมทริกซ์สหสัมพันธ์นี้เป็นเมทริกซ์เอกภาพ (Identity Matrix) หรือไม่ พบว่า ค่า Chi-square เท่ากับ 4224.814 และมีค่านัยสำคัญทางสถิติ $p = 0.000$ ซึ่งน้อยกว่า 0.05 แสดงว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ที่ได้ไม่เป็นเอกภาพ ซึ่งตัวแปรทุกตัวนั้นสัมพันธ์กันเหมาะสมสำหรับการนำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ในการจัดองค์ประกอบได้

การศึกษาค้างนี้ได้เลือกการสกัดองค์ประกอบ (Factor Extraction) โดยใช้วิธีองค์ประกอบหลัก (Principle Component Analysis) และเลือกการหมุนแกน (Rotation) แบบออร์ทोगอนอล (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีแวนิแม็กซ์ (Varimax) ได้องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ โดยค่าไอเกน (Eigen Value) อยู่ระหว่าง 2.238 - 8.834 มีค่าร้อยละของความแปรปรวนอยู่ระหว่าง 2.905 - 37.767 และมีค่าร้อยละของความแปรปรวนสะสมอยู่ระหว่าง 37.767 - 61.595 แต่เมื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบที่มีเกณฑ์ คือ องค์ประกอบต้องมีค่าไอเกนมากกว่าหรือเท่ากับ 1.0 มีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป และตัวแปรในแต่ละองค์ประกอบต้องมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป พบว่า มีตัวแปรที่มีค่าน้อยกว่า 0.30 จำนวน 5 ตัวแปร จึงได้ดำเนินการตัดตัวแปรนั้นทิ้ง ดังนั้นมีองค์ประกอบทั้งหมด 6 องค์ประกอบ และจำนวน 32 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย องค์ประกอบที่ 2 การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยีในการมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน และองค์ประกอบที่ 6 การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่าย

ตารางที่ 2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ดัชนี	เกณฑ์	ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์	ผลการพิจารณา
KMO	> 0.05	0.886	ผ่าน
Bartlett's test	$P < 0.05$	4224.814 (0.000)	ผ่าน

ตารางที่ 3 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

	eff	lead	atm	tech	colla	act	con
eff	1.000						
lead	.541	1.000					
atm	.670	.462	1.000				
tech	.531	.619	.495	1.000			
colla	.590	.561	.614	.557	1.000		
act	.447	.481	.350	.503	.375	1.000	
con	.611	.629	.570	.631	.604	.524	1.000

* lead หมายถึง ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย, atm หมายถึง การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม, tech หมายถึง การใช้เทคโนโลยีในการมีส่วนร่วม, act หมายถึง กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน, con หมายถึง การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่าย, colla หมายถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย, eff หมายถึง การพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยต่าง ๆ ของการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล

การบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (B)	Beta	t	Sig.
(Constant)	-.357		-.741	.460
lead	.139	.134	1.567	.120
atm	.396	.379	4.766*	.000
tech	.039	.035	.397	.692
colla	.140	.134	1.571	.119
act	.123	.112	1.517	.132
con	.147	.149	1.653	.101

$R^2 = 0.579$, ADJ $R^2 = 0.539$, SEE = 0.352, F = 13.332, Sig. of F = 0.000

การทดสอบปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วมด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน แสดงดังตารางที่ 3 ซึ่งตัวแปรแต่ละตัวไม่เกิดปัญหาความเป็นพหุสัมพันธ์ร่วม (Multicollinearity) จึงวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ต่อไป โดยผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณระหว่างปัจจัยต่าง ๆ การบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล แสดงดังตารางที่ 4 ปัจจัยต่าง ๆ คือ ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม การใช้เทคโนโลยีในการมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย ซึ่งปัจจัยทั้งหมดรวมกันอธิบายการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล พบว่า มีตัวแปรบางตัวที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($F = 13.332$, $p = 0.000$) ส่วนปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล มีเพียงปัจจัยเดียวเท่านั้น ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($p = 0.000$) ส่วนปัจจัยอื่น ๆ ไม่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การศึกษาข้อที่ 2 ในการกำหนดแนวทางการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของเครือข่ายเป็นต้องคำนึงถึงปัจจัยที่สำคัญในการสร้างบรรยากาศแบบมีส่วนร่วม ซึ่งอาจจะเป็นภาวะจิตใจ และกาลเวลาเหมาะสมที่จะทำให้มีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ซึ่งการสร้างบรรยากาศของการมีส่วนร่วมควรให้ทุก ๆ คนได้มีโอกาสในการแสดงศักยภาพในงานที่มีความเกี่ยวข้องอย่างเท่าเทียม อย่างไรก็ตาม การสร้างเครือข่ายที่ดีควรทำให้สมาชิกทุกคนในเครือข่ายได้มีความใกล้ชิด เป็นกันเอง และเข้าถึงได้ทุกคน ยกตัวอย่างคำกล่าวดังนี้

“...ให้ทุกคนมีโอกาสในการแสดงศักยภาพ มีส่วนร่วมในทุก ๆ ส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ให้ทุกคนมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน เพื่อทำให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และพัฒนา และเพื่อรวมตัวกันให้ได้ผลดีต่อการสร้างเครือข่ายให้มากที่สุด...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ # Lec4)

การสร้างเครือข่ายสมาชิกเป็นปัจจัยที่สำคัญในการทำงาน ต้องอาศัยศักยภาพของคนในกลุ่ม เพื่อทำงานร่วมกัน คิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน และแก้ปัญหาร่วมกัน ในการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายของการศึกษาสำหรับอุตสาหกรรมไมซ์นั้น หากการมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่ายที่ดีจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของเครือข่ายเพิ่มสูงขึ้นได้ ทั้งนี้การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่ายควรมีรูปแบบของสมาชิก ที่ได้จัดตั้งฐานข้อมูลของสมาชิกที่เกิดจากความสมัครใจในการเข้าร่วม โดยผ่านศูนย์ประสานงานที่ทุกคนรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของเครือข่าย ซึ่งการมีส่วนร่วมนั้นต้องเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากจุดแข็งของแต่ละหน่วยงาน ตั้งแต่ผู้ปฏิบัติงาน อุตสาหกรรมไมซ์จนถึงผู้วางแผน และสามารถมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ร่วมกัน โดยไม่ได้หวังผลทางการค้าเป็นสำคัญ หรือภาคส่วนธุรกิจที่มีความเชี่ยวชาญต่อลักษณะของงาน อาจร่วมเป็นวิทยากรเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงานซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเป็นต้น ดังกล่าวต่อไปนี้

“...เกิดการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อผลักดันให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง โดยน่าจะสร้างเครือข่าย ตั้งแต่ผู้ปฏิบัติงานอุตสาหกรรมไมซ์จนถึงผู้วางแผน Owner stakeholders คณาจารย์ โดยมีหน่วยงานภาครัฐมาดูแล...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ # Lec3)

การติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกเป็นปัจจัยที่สำคัญปัจจัยหนึ่งของการสร้างเครือข่าย ถึงแม้การสื่อสารจะไม่ได้เกี่ยวข้องโดยตรงกับเครือข่าย แต่เครือข่ายย่อมต้องใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือเพื่อการติดต่อของสมาชิกอย่างแนบแน่น แต่อย่างไรก็ตามการสื่อสารของเครือข่ายที่ดีต้องบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินกิจกรรม และการสื่อสารจะยิ่งมีความสำคัญมากขึ้นเมื่อมีสมาชิกในเครือข่ายมากขึ้น โดยลดความซับซ้อนของการติดต่อที่อาจจะสร้างความไม่แน่ใจ และไม่เข้าใจที่อาจจะนำไปสู่ปัญหาในเครือข่ายด้วยตนเอง ทั้งนี้การสื่อสารภายในเครือข่ายต้องมีการสื่อสารอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งการสื่อสารที่ควรดำเนินต้องเป็นรูปแบบของช่องทางการสื่อสารที่เข้าถึงได้ทุกคนในเครือข่าย เช่น การสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ควรใช้ในกรณีที่มีการสื่อสารสั้น ๆ สื่อสารเฉพาะใจความสำคัญ และประเด็นที่ต้องการให้ทุกคนได้รับรู้ แต่ในกรณีที่เป็นการสื่อสารอย่างเป็นทางการ ควรใช้สำหรับการสื่อสารที่มีใจความสำคัญมาก และมีรายละเอียดแต่ละประเด็นที่จำเป็นต้องรับรู้ ในการสร้างเครือข่ายจะประสบความสำเร็จหรือไม่นั้น ปัจจัยการสื่อสารจึงเป็นปัจจัยที่ต้องให้ความสำคัญอย่างยิ่ง ดังคำพูดที่ว่า

“...ใช้ Social ให้เป็นประโยชน์ไม่ว่าจะ Line Facebook อื่น ๆ อีกมากมาย คุณต้องใช้เป็น แต่ถ้าคุณอยากจะถึงผู้บริโภคให้ได้สิ่งสำคัญ 1. ภาพต้องโป๊ะ 2. ข้อความต้องโป๊ะ บางครั้งข้อความเยอะเยื่อ ไม่อ่าน ไม่อยากรู้...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ # Ent4)

“...Social Media คือช่องทางที่เร็วที่สุด เข้าถึงที่สุด ต้องทำให้การติดต่อสื่อสารมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่องเสมอ...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ # Lec5)

การสร้างเครือข่ายที่ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์กับสมาชิกในเครือข่าย ซึ่งเป็นปัจจัยที่ต้องดำเนินไปด้วยความถูกต้อง จึงจะช่วยให้เครือข่ายบรรลุจุดประสงค์ เป้าหมาย และประโยชน์ที่ตั้งไว้ ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่ายเป็นสำคัญอย่างหนึ่งที่ต้องให้ความสำคัญ โดยผู้ประสานงานเครือข่ายควรต้องมีความรู้ และทักษะด้านการศึกษาของอุตสาหกรรมไมซ์ที่ดี มีความกระตือรือร้น เป็นผู้นำในลักษณะกระตุ้นเครือข่ายอย่างสม่ำเสมอ ทั้งยังต้องรู้จักประสานงานเพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม และกระจายความสำคัญให้สมาชิกในเครือข่ายได้อย่างเท่าเทียม ดังประโยคที่ว่า

“...ต้องมีความรู้ในเรื่องของไมซ์ ความรู้เบื้องต้นต้องแน่นพอสมควรสำหรับคนที่เป็นผู้นำ มีความกระตือรือร้น Active ตลอดเวลา มีข่าวสารก็ส่งเข้ากลุ่ม มีการกระตุ้น ให้กลุ่มได้เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ให้มีความ Active นิดนึง...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ # Lec2)

เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่พัฒนาเพื่อตอบรับกับพฤติกรรมของสังคมในปัจจุบันที่อาศัยการค้นหาข้อมูลหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้แก่องค์กร ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีจึงเป็นเครื่องมือที่ดีที่ช่วยให้เครือข่ายได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ โดยเครือข่ายสามารถใช้เทคโนโลยี เช่น เว็บไซต์ แอปพลิเคชัน (Applications) เพื่อช่วยให้ความรู้แก่สมาชิกในเครือข่ายได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีที่นำเข้ามาใช้ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ข้อมูลต้องทันสมัย ไม่ควรปล่อยให้ความรู้ในเครือข่ายที่สื่อสารผ่านเทคโนโลยีมานั้นล้าสมัย เพราะจะทำให้ขาดความน่าเชื่อถือ นอกจากนั้นเทคโนโลยียังสามารถเป็นฐานข้อมูลให้แก่มหาวิทยาลัยในเครือข่ายได้ร่วมกันใช้ประโยชน์ และช่วยให้เกิดการทำงานที่สะดวก และรวดเร็ว สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาเครือข่ายในยุคของสังคมแห่งเทคโนโลยีศตวรรษที่ 20 ดังคำกล่าวต่อไปนี้

“...จะอย่างไรให้แต่ละจังหวัดใช้ประโยชน์ได้ อาจเป็น Application เกี่ยวกับ MICE เกี่ยวกับข้อกำหนดของแต่ละหน่วยงาน เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการดำเนินงาน ซึ่งฐานข้อมูลต้องมีความถูกต้องและชัดเจน...” (ผู้ให้สัมภาษณ์ # Lec3)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้รูปแบบผสานวิธี โดยการศึกษาเชิงปริมาณ เป็นผลการศึกษาจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ซึ่งค้นพบปัจจัยของการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วม ที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ และการศึกษาเชิงคุณภาพ เป็นผลการศึกษาทำให้สามารถกำหนดแนวทางการพัฒนาเครือข่าย การศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทที่ศึกษา ดังนั้น แนวทางการพัฒนาเครือข่ายที่ดีควรมีความร่วมมือเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เป็นผลของการศึกษาที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล และการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งการกำหนดแนวทางการพัฒนาเครือข่ายที่ดีนั้นต้องประกอบด้วย ตัวแทนจากโรงเรียนหรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย ภาครัฐ และผู้ประกอบการ เพื่อจัดตั้งเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม และควรมีผู้ประสานงานหลักหรือหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบเครือข่าย ซึ่งต้องทำงานอย่างจริงจัง มีรูปแบบโครงสร้าง มีการสนับสนุนงบประมาณ มีแผนการพัฒนา และมีตัวชี้วัดของการดำเนินการ ซึ่งต้องเป็นภาระงานที่ต่อเนื่อง และเกิดผลลัพธ์ที่แท้จริง โดยแนวทางที่ควรดำเนินการ ได้แก่

- 1) การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม ต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกได้มีโอกาสในการแสดงศักยภาพอย่างเท่าเทียม มีความใกล้ชิด เป็นกันเอง และเข้าถึงได้ทุกคน
- 2) การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย สมาชิกในเครือข่ายต้องร่วมมือคิดและวางแผน ร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติ ร่วมกันแก้ไขปัญหาและสร้างแนวทางการแก้ไข และร่วมกันรับผลประโยชน์
- 3) การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ควรสร้างช่องทางที่เข้าถึงสมาชิกทุก ๆ คน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- 4) ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย ผู้ประสานงานเครือข่ายควรต้องมีความรู้ และทักษะด้านการศึกษาของอุตสาหกรรมไมซ์ที่ดี มีความกระตือรือร้น และเป็นผู้ประสานงานเพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีม และกระจายความสำคัญให้สมาชิกในเครือข่ายได้อย่างเท่าเทียม
- 5) การใช้เทคโนโลยีในการมีส่วนร่วม ต้องเป็นข้อมูลที่ทันสมัย และพัฒนาฐานข้อมูลที่เป็นประโยชน์ให้แก่สมาชิก
- 6) กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน ควรมีความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ทั้งความร่วมมือระดับทวิภาคี และพหุภาคี

อภิปรายผล

การพัฒนาองค์ประกอบของการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมของการพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย มีความเหมาะสมต่อการใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ จำนวน 32 ตัวแปร ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย องค์ประกอบที่ 2 การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 3 การใช้เทคโนโลยีในการมีส่วนร่วม องค์ประกอบที่ 4 การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย องค์ประกอบที่ 5 กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน และองค์ประกอบที่ 6 การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องตามแนวคิดของ Davis and Newstrom (1985) โดยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย ภาวะผู้นำ บรรยากาศของการมีส่วนร่วม เทคโนโลยี การสนับสนุนของเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับ Ladlia (2014) ได้เสนอแนะ องค์ประกอบของเครือข่ายมี 4 องค์ประกอบ คือ การจัดการเครือข่าย กระบวนการดำเนินงานเครือข่าย ปัจจัยการขับเคลื่อนเครือข่าย และยุทธศาสตร์ นอกจากนั้น Swansburg (1996) กล่าวว่า กิจกรรมการสื่อสารที่ไม่ดีหรือขาดประสิทธิภาพนั้นจะก่อให้เกิดความตึงเครียดในองค์กร หรือจะก่อให้เกิดการสูญเสียได้ ดังนั้นการติดต่อสื่อสารจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการมีส่วนร่วม โดย Leithwood (1999) ยังเสนอถึง ผู้นำเครือข่ายเป็นบุคคลสำคัญที่สุดในการกำหนดความสำเร็จ หรือความล้มเหลวของเครือข่าย ดังนั้นผู้นำเครือข่ายจะต้องมีคุณลักษณะที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำ (Guthorn, 1994) นอกจากนั้น Mesa Public School (2003) เสนอ ตัวบ่งชี้ของความร่วมมือ คือ ต้องมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของกลุ่ม และการร่วมมือกับทีม ซึ่งสอดคล้องกับ Polpanadham, Rattanabansakul and Suksai (2011) ได้อธิบายถึงการพึ่งพากันของเครือข่าย ต้องประกอบด้วยกิจกรรมจำนวน 4 อย่าง ได้แก่ ทรัพยากร ข้อมูล การจัดตั้งกลุ่ม และกิจกรรมทางนโยบาย จึงจะส่งผลการบริหารเครือข่ายให้เกิดประสิทธิภาพ

การประเมินระดับความคิดเห็นของปัจจัยการบริหารเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 6 ด้าน โดยแต่ละด้านมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด สามารถเรียงลำดับจากระดับความคิดเห็นมากไปน้อย ดังต่อไปนี้ ภาวะผู้นำของผู้ประสานงานเครือข่าย การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม การใช้เทคโนโลยีในการมีส่วนร่วม กิจกรรมที่ควรทำร่วมกัน การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่าย การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย ตามลำดับ โดย Fullan (2006) ได้เสนอแรงผลักดันที่เปลี่ยนแปลงของผู้นำ หลายปัจจัย เช่น เพื่อสร้างความเข้าใจกระบวนการเปลี่ยนแปลง เพื่อการเสริมสร้างให้เกิดการเชื่อมโยงและรวมพลังเป็นหนึ่งเดียว เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม Certo (2006) กล่าวว่า ผู้นำยุคใหม่ควรมีลักษณะผสมผสานคุณลักษณะ เพราะองค์ประกอบส่วนใหญ่ของภาวะผู้นำแต่ละแบบสะท้อนมาจากบุคลิกภาพและคุณลักษณะที่สามารถพัฒนาได้ แต่อย่างไรก็ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเครือข่ายแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ มีจำนวน 1 ปัจจัยเท่านั้น ได้แก่ การสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม เท่านั้น ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญตามแนวคิดของ Brown and Moberg (1980) และ Davis and Newstrom (1985) นอกจากนั้นแต่ละเครือข่ายต่างเป็นอิสระในการบริหารจัดการกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมมือแบบอาสา (Mahimuang, Ewannan, and Bhiromrat, 2011) นอกจากนั้น ควรใช้ประโยชน์จาก Social Network เพราะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารเครือข่ายของชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน (Suwanvong and Amage, 2016)

แนวทางการพัฒนาเครือข่ายที่ดีควรมีความร่วมมือเพื่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ต้องประกอบด้วย ตัวแทนจากโรงเรียนหรือวิทยาลัยอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัย ภาครัฐ และผู้ประกอบการ เพื่อจัดตั้งเครือข่ายที่เป็นรูปธรรม และควรมีผู้ประสานงานหลักหรือหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบเครือข่าย ซึ่งต้องทำงานอย่างจริงจัง มีรูปแบบโครงสร้าง มีการสนับสนุนงบประมาณ มีแผนการพัฒนา และมีตัวชี้วัดของการดำเนินการ ซึ่งตรงกับแนวคิดของ Chareonwongsak (2002) ที่กล่าวว่า เครือข่ายเป็นระบบที่มีชีวิต (Living System) โดยการก่อตัวของเครือข่าย เป็นการเชื่อมโยงของเครือข่ายความร่วมมือ ที่เป็นลักษณะโครงสร้างความสัมพันธ์ โดยการจัดการในประเด็นกิจกรรมนั้น ๆ อย่างจริงจัง และพัฒนาให้เกิดความร่วมมือกับภาคีอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักของกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นตัวกำหนด (Sukhothai Thammathirat Open University, 2001) และสอดคล้องกับ Aiumdee et al. (2013) การทำงานให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ประกอบด้วย องค์การของเครือข่าย การจัดการเครือข่าย การใช้ประโยชน์จากเครือข่าย และการธำรงรักษาเครือข่าย รวมทั้งการจัดตั้งเครือข่ายควรเป็นเครือข่ายระดับชุมชน/เครือข่ายเชิงพื้นที่ และเครือข่ายระดับบุคคล โดยมีการรวมกลุ่มกันของบุคคลกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจมาทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีเป้าหมายเดียวกัน (Bootsitha, 2014)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์

ควรพัฒนาเครือข่ายการศึกษาด้านอุตสาหกรรมไมซ์ในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ของประเทศไทย ให้เป็นรูปธรรม โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก และมีหน่วยงานภาครัฐที่เข้ามาสนับสนุนอย่างจริงจัง เช่น สนับสนุนงบประมาณผู้รับผิดชอบหลัก เป็นต้น นอกจากนั้นเครือข่ายควรจัดลักษณะออกเป็นระดับต่าง ๆ เช่น

เครือข่ายระดับพื้นที่กลุ่มอันดามัน กลุ่มอ่าวไทย และภาคใต้ตอนล่าง เพราะบริบทของความต้องการมีลักษณะที่แตกต่างกัน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษารายละเอียดของสมาชิกที่เหมาะสมต่อการเข้าร่วมเครือข่าย เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลในรูปแบบของเว็บไซต์ที่สมาชิกสามารถเข้าถึงได้ง่าย และเกิดประโยชน์ต่อเครือข่าย ทั้งนี้การประเมินรูปแบบของเครือข่ายด้านการศึกษาที่เหมาะสมของเครือข่ายในระดับต่าง ๆ ก็มีความสำคัญต่อการพัฒนาเครือข่ายให้ยั่งยืนสำหรับพื้นที่ของภาคใต้ต่อไป อีกทั้งหากมีการศึกษารูปแบบความร่วมมือ ลักษณะอื่น ๆ นอกเหนือจากเครือข่ายด้านการศึกษา เช่น การแลกเปลี่ยนบุคลากร การแลกเปลี่ยนทางธุรกิจ เป็นต้น ทำให้เกิดการได้ประโยชน์ร่วมกันจากจุดแข็งของสมาชิกได้อย่างเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนต้องขอขอบคุณ สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (องค์การมหาชน) ที่ได้สนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวิจัย ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี รวมทั้งมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตที่ได้อำนวยความสะดวก และเอื้อเฟื้อสถานที่ในการดำเนินงานวิจัย

References

- Aiumdee, S, Chaiyagij, M, Ngrorangsri, K, and Chanchalor, S. (2013). The development of the participative education networks system under the management of primary educational service area offices. *Journal of Education Naresuan University*, 15 (Special Issue), 216 -224.
- Bootsitha, D. (2014). Forming and managing a network of a Buddhist community in Banpobthamnamsuk Community, Thungsalieng District, Sukhothai. (Master of Arts). Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Brown, W.B. and Moberg, D.J. (1980). *Organization theory and management: Macro approach*. New York: John Wiley and Sons.
- Certo, S. C. (2006). *Modern management*. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Prentice Hall.
- Chareonwongsak, K. (2002). *Principle to build institute of vocational education network: successful Important strategic to improve learning*. Bangkok: Krung Thep Success.
- Chuaysook, D, and Kovathanakul, D. (2015). Khonkaen MICE Industry Development Towards Leading Mice City of Thailand. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 10 (1), 15-29.
- Crowther, J. (1996). *Oxford advanced learner' dictionary*. 5th ed. New York: Oxford University.
- Davis, L. (1992). Instrument review: Getting the most from your panel of experts. *Applied Nursing Research*, 5, 104-107

- Dachum, P. (2013). The potential development of international convention businesses in Thailand. *NIDA Development Journal*, 53 (1): 271-296.
- Davis, K and Newstrom, J.W. (1985). *Human behavior at work: Organizational*. 8th ed. New York: McGraw-Hill.
- Fullan, M. (2006). *The development of transformational leaders for the educational decentralization*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Glathorn, A. A. (1994). *Developing a quality curriculum*. Alexandria, VA: ASCD.
- Hair, J. F., Anderson, B. W., Babin, B. J., and Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis with reading*. 4th ed. New Jersey: Prentice-Hall
- Hersey, P. Blanchard, K.H. and Johnson, D.E. (1996). *Management of organizational behavior: Utilizing human resource*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hill.
- House, R.J. (1971). *A path goal theory of leader effectiveness*. New York: Free Press.
- Jongsatityoo, J. (1993). *Participated seminar in building up learning network report*. Nakorn-Patorm: Office of the Basic Education Commission.
- Jutanil, S. (2013). Network administration of the community organizations development institute in the northeast of Thailand (Master of Public Administration). Bangkok: National Institute of Development Administration.
- Kanjanawasee, S, et.al. (2005). *Model of integrated education administration system for Office of the Basic Education Commission*. Bangkok: The office of the National Research Council of Thailand.
- Kheammanee, T, et. al. (2005). *Pattern and instrument in educational research*. Bangkok: Chulapress.
- Kulkeang, P, and Limboriboon, S. (2001). *Participative administration*. (Online) Cited in May 31st, 2001 URL: <http://area.obec.go.th/mukdahan1/knorleade/view.php>
- Ladlia, K. (2014). A development of educational management networks to enhance quality of child care centers of local administrative organization in three southern border provinces. *Suthiparithat*, 28 (88): 57 – 79.
- Leithwood, K. A. (1999). *Changing leadership for changing time*. Bristol, England: Taylor Frances.
- Lussier, R.N. (1996). *Human relations in organization*. 3rd ed. Chicago: Irwin.
- Mahimuang, S, Egwannan, W, and Bhiromrat, K. (2011). Research and development the model of research network for developing classroom action research skills of the in-service teachers (Research project). Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University.

- Mesa Public School. (2003). *Individual collaboration rubric*. Retrieved August 10th, 2003, from http://www.mpsaz.org/webquest/jones/collaboration_rubic.html
- Polpanadham, P, Rattanabansakul, P, and Suksai, P. (2011). *Social network promoting tourism at Bangnoi float market, Bangkhonthi, Samut Songkhram Province (Research project)*. Bangkok: Suan Sunandha Rajabhat University.
- Pongwiritthon, R. (2015). Development guidelines for sustainable agro-tourism: Pang Da Royal Project. *Journal of Suranaree Social Science*, 9 (1), 19-35.
- Robbins, S. P. (1990). *Organization theory: Structure, Design, and applications*. 3rd ed. New Jersey: Prentice-Hall Inc.
- Rungroueng, T, and Suwetwattanakul, C. (2015). MICE industry employee competencies and loyalty of participant. *Journal of International and Thai Tourism*, 11 (2), 116-147.
- Sanjai, P, and Mongkolsrisawat, S. (2015). Guidelines for the development of MICE tourism in Khon Kaen Province. *Journal of International and Thai Tourism*, 11 (1), 54-67.
- Sirirasmi, T, et.al. (2010). The potential development of international convention businesses in Thailand. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 5, 17-34.
- Soonsan, N. (2015). The service quality assessment of convention hotels in Phuket Province. *Journal of International and Thai Tourism*. 11 (2), 78-99.
- Sukhothai Thammathirat Open University. (2001). *Network model*. Bangkok: Sukhothai Thammathirat Open University.
- Surapee, W, and Pimonsompong, C. (2013). The study of employees' competency requirement in MICE industry of Thailand. *BEC Journal of Naresuan University*, 8 (2), 82-88.
- Suwanvong, D, and Amage, N. (2016). The phenomenon of success for sustainable network management of local community: Case study in Ban KhokPayom Community, Amphoe La-ngu, Satun Province. *The 7th Hadyai International and National Conference* (622-632). Songkhla: Hadyai University.
- Swansburk, R. (1996). *Management and leadership for nurse management*. Boston: Jones and Bartlett.
- Thailand Convention & Exhibition Bureau. (2016). Development MICE industry potential. Cited in January 30th, 2016. URL: <https://www.businesseventsthailand.com/th/why-thailand/mice-capabilities/about-mice-capabilities/overview/>

Nimit Soonsan , M.B.A. (Tourism Management) and Certificated in Exhibition Management Degree, Chairman of Bachelor's Degree in Business Meeting and Exhibition Management, Faculty of Management Science, Phuket Rajabhat University.

Nittaya Prawram, M.B.A. (Tourism Management), Lecturer, Faculty of Commerce and Management, Prince of Songkla University.

Kittipong Krootsong, M.B.A. (Management), Lecturer, Faculty of Management Science, Phuket Rajabhat University.

Phattamon Kongjam, M.B.A. (Tourism Management) Lecturer, Faculty of Management Science, Phuket Rajabhat University